

PRIRODA I DRUŠTVO – 3. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE000020
VREDNOVANJE USVOJENOSTI ODGOJNO-OBRZOVNIH ISHODA

A. ORGANIZIRANOST SVIJETA OKO NAS

ODGOJNO-OBRZOVNI ISHODI		RAZRADA ISHODA			
SADRŽAJ		RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRZOVNIH ISHODA			
ZADOVOLJAVAĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA		
PID OŠ A.3.1. Učenik zaključuje o organiziranosti prirode.	Opisuje osnovna obilježja živih bića. Razvrstava biljke iz zavičaja u skupine prema odabranome kriteriju (zeljaste, drvenaste, vazdazelene i sl.). Prepoznaže obilježja životinja u svome zavičaju te ih razvrstava u skupine (npr. mesožderi, biljožderi ili svežderi i sl.). Prepoznaže osnovne dijelove biljke i njihovu ulogu. Istražuje različita svojstva i stanja vode. Uočava i razlikuje vremenske pojave (npr. snijeg, tuča, magla, mraz, inje, vjetar...). Zaključuje da se tijelo sastoji od dijelova - organa i da dijelovi čine cjelinu, organizam o kojem se treba brinuti.	Uz pomoć uspoređuje obilježja živih bića, svojstva i stanja tvari i vremenske pojave, razvrstava ih prema kriteriju, prikazuje i opisuje njihovu organiziranost.	Uspoređuje obilježja živih bića, svojstva i stanja tvari i vremenske pojave, razvrstava ih prema kriteriju, prikazuje i opisuje njihovu organiziranost.	Analizira obilježja živih bića, svojstva i stanja tvari i vremenske pojave, razvrstava ih prema kriteriju, prikazuje i objašnjava njihovu organiziranost.	Zaključuje o obilježjima živih bića, svojstvima i stanjima tvari i vremenskim pojavama, razvrstava ih prema kriteriju, prikazuje i objašnjava njihovu organiziranost.
Promatrajući biljke, životinje i ljude, istražuje što im je zajedničko (dišu, rastu i razvijaju se, razmnožavaju se, hrane se) i po čemu se razlikuju. Istražuje biljne i životinske organizme u okolišu specifične za to područje. Promatrajući različite biljke, učenik prepoznaže njezine dijelove (korijen, stabljika, list, cvijet, plod) te ih uspoređuje i prikazuje. Poznaje jestive dijelove nekih biljaka te osnovne ljekovite biljke u svome okolišu. Izvođenjem pokusa spoznaje različita svojstva i promjene stanja vode (prozirnost, miris, boja, okus, taljenje leda, tekuće, plinovito i čvrsto stanje) i povezuje ih s korištenjem vode u živome svijetu i vremenskim prilikama. Koristi se termometrom i na razini opće informacije upotrebljava mjeru jedinicu. Mjeri i očitava temperaturu (zraka i vode). Uočava opasnosti od hodanja po zaleđenoj površini rijeke, jezera... Na prikazu ljudskoga tijela (crtež, model, aplikacija i sl.) uočava da organi čine cjelinu.					

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	Učenik grafički prikazuje rezultate mjerenja termometrom, izrađuje prikaz razvrstanih biljnih i životinjskih organizama iz svoga zavičaja (crtežom, Vennovim dijagramom, digitalno, fotografijama i sl.). Prema osobnome interesu istražuje ulogu organa i način brige za ljudski organizam.
--	---

PID OŠ A.3.2. Učenik prikazuje vremenski slijed događaja i procjenjuje njihovu važnost.	Prikazuje vremenski slijed događaja na vremenskoj crti ili lenti vremena (desetljeće u životu učenika i njegove obitelji, stoljeće i tisućljeće na primjeru kulturno-povijesnih spomenika koje učenici mogu neposredno promatrati, važniji događaji i sl.) i procjenjuje njihovu važnost.			
SADRŽAJ	RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA			
ZADOVOLJAVAĆUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA	
Učenik prepoznaže spomenike svoga zavičaja te istražuje njihovu povijest (izvanučionička nastava). Učenik istražuje i opisuje te na vremenskoj crti ili lenti vremena smješta značajne događaje iz povijesti vlastitoga života, obitelji i svoga zavičaja. Napomena: Učenik treba razumjeti da svako stoljeće ima početak i kraj. Nije potrebno inzistirati i vrednovati godinu početka i kraja stoljeća ili tisućljeća već je važno da učenik istražuje slijed značajnih događaja svoga zavičaja, pridružuje ih vremenskoj crti ili lenti vremena, otkriva što se promijenilo danas u odnosu na prošlost i kakva bi mogla biti budućnost. Istražuje svoje pretke te izrađuje obiteljsko stablo. Uspoređuje način života ljudi u prošlosti i sadašnjosti promatranjem fotografija, gledanjem dokumentarnih filmova, posjetom dvorcu, muzeju i sl. Predviđa događaje koji će se dogoditi. Na temelju rasporeda obveza i aktivnosti učenik organizira svoje slobodno vrijeme.	Uz pomoć prikazuje vremenski slijed događaja u zavičaju u desetljeću, stoljeću i tisućljeću.	Uz pomoć prikazuje vremenski slijed događaja u zavičaju u desetljeću, stoljeću i tisućljeću i opisuje njihovu važnost.	Prikazuje vremenski slijed događaja u zavičaju u desetljeću, stoljeću i tisućljeću i opisuje njihovu važnost.	Prikazuje vremenski slijed događaja u zavičaju u desetljeću, stoljeću i tisućljeću i procjenjuje njihovu važnost.
PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	Učenik se može koristiti različitim računalnim igram i programima za prikazivanje vremenskoga slijeda događaja.			

PID OŠ A.3.3. Učenik zaključuje o organiziranosti lokalne zajednice, uspoređuje prikaze različitih prostora.	<p>Opisuje organiziranost lokalne zajednice u svome zavičaju (gradonačelnik, načelnik i sl.) Imenuje strane svijeta.</p> <p>Primjenjuje pravila organizacije i označavanja prostora u izradi ili korištenju plana mjesta, čitanju geografske karte (tumač znakova, prikaz simbolima na planu mjesta i geografskoj karti, pictogrami i sl.).</p> <p>Opisuje izgled zavičaja te ga uspoređuje s umanjenim prikazom. Opisuje prometnu povezanost zavičaja.</p>			
SADRŽAJ	RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA			
	ZADOVOLJAVAĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Upoznaje dogovorena pravila i simbole na planu mjesta i geografskoj karti. Koristi se planom mjesta i geografskim kartama tijekom izvanučioničke nastave. Razlikuje vrste prometnica u zavičaju i prometnu povezanost zavičaja (kopneni, zračni i vodenim promet). Učenik u neposrednome okružju ili čitajući geografsku kartu prepoznaće i razlikuje reljefne oblike: nizine, uzvisine, vode, otok, poluotok, obalu i dr. te pokazuje ih na karti. Učenik može upotrebljavati pojam reljef, ali nije potrebno provjeravanje definicije pojma reljef.	Uz pomoć opisuje organiziranost lokalne zajednice te prepoznaće pravila prikaza organiziranosti prostora na planu mjesta i geografskoj karti.	Opisuje organiziranost lokalne zajednice i pravila prikaza organiziranosti prostora na planu mjesta i geografskoj karti.	Navodi primjere organiziranosti lokalne zajednice te objašnjava i pokazuje pravila prikaza organiziranosti prostora na planu mjesta i geografskoj karti.	Zaključuje o organiziranosti lokalne zajednice, uspoređuje prikaze prostora na planu mjesta i geografskoj karti.
PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	Preporučuje se posjet i razgovor s gradonačelnikom ili načelnikom kako bi upoznali organizaciju lokalne zajednice (Napomena: Nije nužno upoznavati cijelu županiju). Istražuje podrijetlo naziva strana svijeta. Izrađuje kompas (magnetizirana igla na površini vode) i rabi ga za snalaženje u prostoru. Upoznaje i uz učiteljevu prisutnost koristi se različitim aplikacijama na različitim uređajima. Koristi se IKT-om za komunikaciju s poznatim/važnim osobama.			

B. PROMJENE I ODNOŠI

PID OŠ B.3.1. Učenik raspravlja o važnosti odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.	Odgovorno se ponaša prema sebi, drugima, svome zdravlju i zdravlju drugih osoba. Prepoznaže važnost okružja za očuvanje tjelesnoga, ali i mentalnog zdravlja (obitelj, priatelji). Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u zavičaju i širemu prostoru. Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje u zavičaju. Opisuje djelovanje onečišćenja na zdravlje čovjeka. Opisuje utjecaj tehnologije na zdravlje i okoliš.			
SADRŽAJ	RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA			
	ZADOVOLJAVAĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Odgovornost prema zdravlju: osobni rast i razvoj - pravilna prehrana, tjelesne aktivnosti, prevencija nasilja, opasne i otrovne tvari u učenikovoj kući, npr. lijekovi, sredstva za čišćenje. Odgovornost prema okolišu: briga za okoliš - postupci i aktivnosti koji pridonose održivosti: ponovno upotrebljava, razvrstava otpad, reciklira papir, uočava važnost vode i očuvanje vode. Zaštita (očuvanje) prirode kao jedna od aktivnosti kojima čovjek nastoji očuvati biljke, životinje, prirodni prostor i sl.	Opisuje svojim riječima i daje primjere odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.	Opisuje svojim riječima i daje primjere odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi te navodi posljedice neodgovornoga odnosa.	Objašnjava svojim riječima i daje primjere odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi te navodi posljedice neodgovornoga odnosa.	Raspravlja o važnosti odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.
PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	Preporučuje se izrada pročišćivača za vode, ekoloških sredstava za čišćenje i sl. Istražiti proizvode od ljekovitoga bilja iz zavičaja (npr. čajevi, kreme, soli za kupanje i sl. od kamilice, nevena, sljeza, bazge, lipe, mente, kadulje, lavande, ružmarina i dr.) i upozoriti na postojanje otrovnih biljnih vrsta. Povezati s uzgojem biljaka u školskome vrtu.			

PID OŠ B.3.2. Učenik zaključuje o promjenama i odnosima u prirodi te međusobnoj ovisnosti živih bića i prostora na primjerima iz svoga okoliša.	Prepoznaže važnost biljaka i životinja za život ljudi i daje vlastite primjere. Objašnjava međuovisnost biljnoga i životinjskoga svijeta i čovjeka. Objašnjava povezanost staništa i uvjeta u okolišu s promjenama u biljnome i životinjskome svijetu u zavičaju. Zaključuje o uzrocima i posljedicama u procesima u prirodi npr. truljenja, sušenja, gorenja, otapanja, miješanja i sl.			
SADRŽAJ	RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA			
Promatra, bilježi i zaključuje o promjenama i	ZADOVOLJAVAĆA Bilježi i uz pomoć	DOBRA Bilježi, opisuje i	VRLO DOBRA Analizira i predviđa	IZNIMNA Zaključuje o uzrocima

odnosima u prirodi (izvanučionička nastava). Prepoznaće najpoznatije biljke i životinje u vodama zavičaja te istražuje međuovisnost živih bića i voda kao staništa u zavičaju. Uspoređuje odnose i međuovisnosti živih bića (prehrambene odnose/hranidbeni lanac, suživot raka i moruzgve, oprašivanje i sl.).	predviđa promjene u prirodi i međuovisnost živih bića i staništa.	predviđa promjene u prirodi i međuovisnost živih bića i staništa.	promjene u prirodi i međuovisnost živih bića i staništa.	i posljedicama promjena u prirodi i međuovisnosti živih bića i staništa.
PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	<p>Prati uvjete u okolišu, npr. temperaturu, svjetlost, vlagu, vremenske prilike, uspoređuje npr. biljke na sjevernoj i južnoj strani, pšenicu ispod snijega, život ispod leda.</p> <p>Prati promjene razine voda u zavičaju u odnosu na vremenske prilike.</p> <p>Učenik može promatrati procese truljenja voća, povrća, lišća i sl. ili kompostište.</p> <p>Dobivene rezultate prikazuje na razne načine (crtežom, primjenom IKT-a, tablično, jednostavnim dijagramom).</p>			

PID OŠ B.3.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima tijekom vremenskih ciklusa te analizira povezanost vremenskih ciklusa s događajima i važnim osobama u zavičaju.	Opisuje svoje prvo desetljeće i na vremenskoj crti ili lenti vremena prikazuje značajne događaje u svome životu. Uspoređuje prošlost i sadašnjost i predviđa promjene i odnose u budućnosti. Raspravlja o utjecaju događaja, osoba i promjena na sadašnji i budući život čovjeka. Prikazuje događaje, osobe i promjene u zavičaju tijekom prošlosti i sadašnjosti te ih predviđa u budućnosti služeći se kalendarom, vremenskom crtom, crtežom i sl., uz korištenje digitalnim interaktivnim uslugama (geografske karte, vremenska prognoza...), IKT-om, ovisno o uvjetima.			
SADRŽAJ	RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA			
Učenik istražuje i prikazuje događaje iz vlastite prošlosti ili prošlosti svoje obitelji (godine rođenja članova obitelji). Uspoređuje na različitim primjerima prošlost, sadašnjost i budućnost (uloga životinja i biljaka u životu ljudi nekad i danas, mogućnosti prehrane i prehrambene navike predaka s prehranom danas i sl.). Učenik istražuje značajne osobe i događaje iz zavičaja u prošlosti te ih prikazuje (npr. Seljačka buna, Hvarska buna, Bitka kod Siska, "Đurđevački picoki", prvi tramvaj u Osijeku, ban Josip Jelačić i dr.).	ZADOVOLJAVAĆUĆA Uz pomoć opisuje događaje, osobe i promjene tijekom desetljeća, stoljeća i tisućljeća i njihov utjecaj na sadašnjost.	DOBRA Opisuje događaje, osobe i promjene tijekom desetljeća, stoljeća i tisućljeća i njihov utjecaj na sadašnjost.	VRLO DOBRA Objašnjava događaje, osobe i promjene tijekom desetljeća, stoljeća i tisućljeća i njihov utjecaj na sadašnjost i budućnost.	IZNIMNA Uspoređuje događaje, osobe i promjene tijekom desetljeća, stoljeća i tisućljeća i raspravlja o njihovu utjecaju na sadašnjost i budućnost.
PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-	Učenik istražuje i prikazuje događaje iz vlastite prošlosti ili prošlosti svoje obitelji (godine rođenja			

OBRAZOVNIH ISHODA	članova obitelji). Uspoređuje na različitim primjerima prošlost, sadašnjost i budućnost (uloga životinja i biljaka u životu ljudi nekad i danas, mogućnosti prehrane i prehrambene navike predaka s prehranom danas i sl.). Učenik istražuje značajne osobe i događaje iz zavičaja u prošlosti te ih prikazuje (npr. Seljačka buna, Hvarska buna, Bitka kod Siska, "Đurđevački picoki", prvi tramvaj u Osijeku, ban Josip Jelačić i dr.).
--------------------------	---

PID OŠ B.3.4. Učenik se snalazi u prostoru, tumači plan mjesta i kartu zavičaja, izrađuje plan neposrednoga okružja i zaključuje o povezanosti prostornih obilježja zavičaja i načina života ljudi.	Snalazi se u zavičajnome prostoru prema glavnim i sporednim stranama svijeta. Čita i tumači plan mjesta prema tumaču znakova (legendi). Kreće se od točke A do točke B koristeći se planom. Izrađuje/prikazuje plan neposrednoga okružja različitim načinima. Prepoznaće utjecaj promjene stajališta i vremenskih uvjeta na obzor. Čita geografsku kartu. Prepoznaće prostorna (reljefna) obilježja zavičaja koja uvjetuju način života ljudi.								
SADRŽAJ	RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA								
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>ZADOVOLJAVAĆA</th> <th>DOBRA</th> <th>VRLO DOBRA</th> <th>IZNIMNA</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Uz pomoć se snalazi u zavičajnome okružju, čita plan mesta i geografsku kartu, izrađuje plan neposrednoga okružja te opisuje međuodnos prostornih obilježja zavičaja i načina života.</td> <td>Snalazi se u zavičajnome okružju, čita i opisuje plan mesta, geografsku kartu i međuodnos prostornih obilježja zavičaja i načina života te izrađuje plan neposrednoga okružja.</td> <td>Snalazi se u zavičajnome okružju, objašnjava plan mesta, geografsku kartu i međuodnos prostornih obilježja zavičaja i načina života te izrađuje plan neposrednoga okružja.</td> <td>Snalazi se u zavičajnome okružju, analizira plan mesta, geografsku kartu i međuodnos prostornih obilježja zavičaja i načina života te izrađuje plan neposrednoga okružja.</td> </tr> </tbody> </table>	ZADOVOLJAVAĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA	Uz pomoć se snalazi u zavičajnome okružju, čita plan mesta i geografsku kartu, izrađuje plan neposrednoga okružja te opisuje međuodnos prostornih obilježja zavičaja i načina života.	Snalazi se u zavičajnome okružju, čita i opisuje plan mesta, geografsku kartu i međuodnos prostornih obilježja zavičaja i načina života te izrađuje plan neposrednoga okružja.	Snalazi se u zavičajnome okružju, objašnjava plan mesta, geografsku kartu i međuodnos prostornih obilježja zavičaja i načina života te izrađuje plan neposrednoga okružja.	Snalazi se u zavičajnome okružju, analizira plan mesta, geografsku kartu i međuodnos prostornih obilježja zavičaja i načina života te izrađuje plan neposrednoga okružja.
ZADOVOLJAVAĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA						
Uz pomoć se snalazi u zavičajnome okružju, čita plan mesta i geografsku kartu, izrađuje plan neposrednoga okružja te opisuje međuodnos prostornih obilježja zavičaja i načina života.	Snalazi se u zavičajnome okružju, čita i opisuje plan mesta, geografsku kartu i međuodnos prostornih obilježja zavičaja i načina života te izrađuje plan neposrednoga okružja.	Snalazi se u zavičajnome okružju, objašnjava plan mesta, geografsku kartu i međuodnos prostornih obilježja zavičaja i načina života te izrađuje plan neposrednoga okružja.	Snalazi se u zavičajnome okružju, analizira plan mesta, geografsku kartu i međuodnos prostornih obilježja zavičaja i načina života te izrađuje plan neposrednoga okružja.						
PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	Izrađuje jednostavne karte koristeći se poznatim simbolima za različite igre potraga (skupina traži skupinu, potraga za blagom, geolokacijske igre - globalna potraga za blagom, mrežna aplikacija). Prema mogućnostima i interesima koristiti se digitalnim interaktivnim uslugama (npr. geografske karte). Napomena: Moguće je izraditi i plan manjega mesta te igrati geolokacijske igre (izvanučionička nastava).								

C. POJEDINAC I DRUŠTVO

PID OŠ C.3.1. Učenik raspravlja o ulozi, utjecaju i važnosti zavičajnoga okružja u razvoju identiteta te utjecaju pojedinca na očuvanje baštine.	<p>Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti sa zavičajem prema događajima, interesima i vrijednostima. Raspravlja kako izgled zavičaja utječe na način života. Objavlja prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost zavičaja koristeći se različitim izvorima.</p> <p>Usodoređuje društvo u zavičaju u prošlosti sa sadašnjim društvom, komentira sličnosti i različitosti. Navodi značajne osobe i događaje iz zavičaja i objavlja njihov doprinos zavičaju i stavlja ih u povijesni slijed.</p> <p>Objavlja i procjenjuje povezanost baštine s identitetom zavičaja te ulogu baštine na zavičaj. Imenuje i opisuje neku od zaštićenih biljnih i/ili životinjskih zavičajnih vrsta te predlaže načine njezina očuvanja.</p> <p>Navodi primjere i načine zaštite i očuvanja prirodne, kulturne i povijesne baštine zavičaja.</p>			
SADRŽAJ	RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA			
	ZADOVOLJAVAĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Navodi primjere utjecaja zavičajnih obilježja na način života. Posebnosti i prepoznatljivosti zavičaja: grb, zastava, suvenir, tradicija, običaji, događaji, prirodne ljepote, kulturno-povijesne znamenitosti, obilježavanje državnih praznika, blagdana, značajnih dana i događaja. Napomena: Mogući posjeti različitim ustanovama: muzejima, arhivima, knjižnicama i sl. zaštićenim područjima, botaničkim vrtovima, akvarijima, zoološkim vrtovima i sl., prema mogućnostima.	Opisuje ulogu i utjecaj prirodnih i društvenih posebnosti zavičaja u razvoju identiteta te uočava utjecaj pojedinca na očuvanje baštine.	Povezuje ulogu i utjecaj prirodnih i društvenih posebnosti zavičaja s razvojem identiteta te daje primjer utjecaja pojedinca na očuvanje baštine.	Objavlja ulogu i utjecaj prirodnih i društvenih posebnosti zavičaja u razvoju identiteta te utjecaj pojedinca na očuvanje baštine.	Raspravlja o ulozi i utjecaju prirodnih i društvenih posebnosti zavičaja u razvoju identiteta te utjecaju pojedinca na očuvanje baštine.
PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	Moguća je izrada i prezentacija turističkoga vodiča zavičaja.			

PID OŠ C.3.2. Učenik raspravlja o utjecaju pravila, prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu.	Raspravlja o pravilima i dužnostima te posljedicama za njihovo nepoštivanje. Opisuje i raspravlja o pravilima u digitalnome okružju. Ispunjava dužnosti u razredu i školi. Istražuje odnose i ravnotežu između prava i dužnosti te uzroke i posljedice svojih postupaka u poštivanju prava drugih. Sudjeluje u različitim humanitarnim i ekološkim aktivnostima. Raspravlja o ljudskim pravima i pravima djece. Uvažava različitosti i razvija osjećaj tolerancije. Predlaže načine mirnoga rješavanja problema.			
SADRŽAJ	RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA			
	ZADOVOLJAVAĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Kako bi razvio odgovorno ponašanje, učenik sudjeluje u različitim aktivnostima (npr. razvrstavanje otpada, uzgoj neke od autohtonih biljnih vrsta u školskome dvorištu ili školskome vrtu, izrada poučne staze u okolini škole, uključivanje u čišćenje školskoga dvorišta).	Uz pomoć navodi uzročno-posljedičnu povezanost pravila, prava i dužnosti.	Opisuje uzročno-posljedičnu povezanost pravila, prava i dužnosti.	Objašnjava uzročno-posljedičnu povezanost pravila, prava i dužnosti.	Raspravlja o uzročno-posljedičnoj povezanosti pravila, prava i dužnosti.
PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	Pronalazi na internetu digitalne tragove o sebi i članovima svoje obitelji kako bi zajednički osvijestili važnost odgovornoga korištenja IKT-om. Uz učiteljevu pomoć učenik samovrednuje sudjelovanje u različitim projektima koji promiču interkulturnalni dijalog, volonterizam te razvijaju snošljivost, empatiju, dobrotu, humanost, odgovornost i sl.			

PID OŠ C.3.3. Učenik povezuje prirodno i društveno okružje s gospodarstvom zavičaja.	Objašnjava važnost različitih zanimanja i djelatnosti u zavičaju. Opisuje važnost rada i povezanost sa zaradom i zadovoljavanjem osnovnih životnih potreba. Navodi prednosti i nedostatke zavičajnoga okružja i povezuje ih s gospodarskim mogućnostima. Opisuje i predlaže načine gospodarskoga razvoja mjesta. Opisuje na primjerima poduzetnost i inovativnost. Razvija poduzetnički duh. Predlaže načine odgovornoga trošenja novca i načine štednje. Predlaže načine poboljšanja kvalitete života u školskome okružju.			
SADRŽAJ	RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA			
	ZADOVOLJAVAĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Odgovara na pitanja: Na koji su način povezane djelatnosti ljudi s prirodnim i društvenim okružjem u mome zavičaju? Zašto su pojedine djelatnosti	Prepoznaje povezanost zajednice i okoliša s	Prepoznaje povezanost zajednice i okoliša s	Uz pomoć povezuje zajednicu i okoliš s gospodarstvom	Povezuje zajednicu i okoliš s gospodarstvom

karakteristične za moj zavičaj, npr. poljoprivreda, stočarstvo, ribarstvo i šumarstvo, industrija, energetika, brodogradnja, građevinarstvo, proizvodno obrtništvo, trgovina, promet, ugostiteljstvo? Vidim li svoju ulogu u razvoju svoga mjesta/zavičaja?	gospodarstvom zavičaja te opisuje i navodi primjere svoga odnosa prema radu, važnost štednje i odgovornoga trošenja novca.	gospodarstvom zavičaja, važnost poduzetnosti i inovativnosti te opisuje i navodi primjere odnosa prema radu, važnosti štednje i odgovornoga trošenja novca.	zavičaja, opisuje važnost poduzetnosti, inovativnosti, objašnjava važnost štednje, odgovornoga trošenja novca te vrijednosti rada.	zavičaja, opisuje važnost poduzetnosti i inovativnosti predlažući aktivnosti koje ih promiču te raspravlja o odgovornome trošenju novca i vrijednosti rada.
PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA		<p>Organizirati prodaju proizvoda, gotovih ili vlastitih – ukrasni/uporabni predmeti, hrana (Dani hrane, Dan jabuka) ili pokazne radionice (kako se nešto izrađuje, kako se nečim možemo koristiti).</p> <p>Dogоворити посету обртнику, сеоскому гospодарству и сл. или га угостити у разреду. Ученик се укључује у рад вијећа ученика (преко представника разреда) те предлаže начине побољшавања квалитета живота у околишу школе, на путу до школе, у мјесту (нпр. уређење пješачких стаза, игралишта, зелених оtoka или plaže, организирање различитих сајмова чiji приходи одлазе за уређење јавнине, разне хуманитарне дјелатности).</p>		

D. ENERGIJA

PID OŠ D.3.1. Učenik opisuje različite primjere korištenja, prijenosa i pretvorbe energije na temelju vlastitih iskustava.	Prepoznaje начине кориштења energijom u svome okolišu. Navodi primjere prijenosa električne energije i topline. Opisuje начине како се губитци топлотне могу битно смањити. Opisuje pretvorbu energije из једнога облика у други на примеру. Открива како појединачни извори и облици енергије утичу на околиш. Opisuje начине примјене енергије у зavičaju. Пovezuje природна обилježja zavičaja s mogućnostima upotrebe obnovljivih izvora energije.			
SADRŽAJ	RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA			
	ZADOVOLJAVAĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Primjeri су pretvorbe energije из једнога облика у други: енергија из hrane u toplinsku i energiju gibanja, energija Sunca, vjetra, vode u električnu energiju i sl. Načini на које се губитци топлотне могу битно смањити нпр. прilagodba odijevanja, i sl. Ušteda ili racionalno	Uz помоћ prepoznaje	primjere korištenja, prijenosa i pretvorbe	energije.	Opisuje i navodi

<p>korištenje energijom moguće je gašenjem svjetla, zatvaranjem vrata i prozora, pravilnim provjetravanjem prostorije zimi (dovoljno često, no ne predugo kako se prostorija ne bi posve rashladila). Opisuje načine primjene i sl. Ušteda ili racionalno korištenje energijom moguće je gašenjem svjetla, zatvaranjem vrata i prozora, pravilnim provjetravanjem prostorije zimi (dovoljno često, no ne predugo kako se prostorija ne bi posve rashladila). Opisuje načine primjene energije u zavičaju i raspravlja o dodatnim mogućnostima: vjetroelektrane, hidroelektrane, sunčani kolektori, more – valovi i sl. Učenici mogu zamišljati svijet npr. bez električne energije.</p>			primjere primjene energije u zavičaju.	primjene energije u zavičaju.
PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRZOZNIH ISHODA	Moguće je koristiti se računalnim simulacijama. Učenici mogu izraditi jednostavne vjetrenjače ili vodenice, promatrati zagrijavanje različitih površina i materijala izloženih suncu (npr. metal i drvo, voda u crnoj i bijeloj posudi).			

A.B.C.D. ISTRAŽIVAČKI PRISTUP

PID OŠ A.B.C.D.3.1. Učenik uz usmjeravanje objašnjava rezultate vlastitih istraživanja prirode, prirodnih i/ ili društvenih pojava i/ili različitih izvora informacija.	Promatra i opisuje. Postavlja pitanja. Postavlja pretpostavke o očekivanim rezultatima. Planira istraživanje (na koji način doći do odgovora). Provodi jednostavna istraživanja i prikuplja podatke. Mjeri i očitava. Prikazuje i analizira podatke. Zaključuje. Provjerava i uočava pogreške. Uočava novi problem. Slijedi etape istraživačkog pristupa.			
SADRŽAJ	RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRZOZNIH ISHODA			
Ostvaruje se putem sadržaja svih ostalih koncepata.	ZADOVOLJAVAĆUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA

	<p>bilježi rezultate te ih predstavlja.</p>	<p>koristi se opremom, mjeri, bilježi i opisuje rezultate te ih predstavlja.</p>	<p>objašnjava i predstavlja rezultate istraživanja prirode, prirodnih ili društvenih pojava i/ili različitih izvora informacija.</p>	<p>rezultate istraživanja s drugima i na temelju toga procjenjuje vlastiti rad te predstavlja rezultate.</p>
PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRZOVNIH ISHODA	<p>Učitelj samostalno odlučuje kada i na kojim će se primjerima ti ishodi ostvarivati u učenju i poučavanju. Tijekom učenja i poučavanja potrebno je što više primijeniti metode aktivnoga učenja u kojima učenik sudjeluje u promatranju i prikupljanju podataka te donošenju zaključaka.</p> <p>Učenik rezultate može prikazati crtežom, tablično, dijagramom ili ih ponekad samo opisati, a izvori podataka mogu biti i usmeni, npr. od roditelja ili drugih osoba. Istraživački pristup potrebno je integrirati u proces učenja i poučavanja svih koncepata na različite načine: od istraživanja u neposrednoj stvarnosti, izvođenja pokusa, promatranja, upotrebe simulacija do problemskih zadataka i drugih načina kako bi se poticalo aktivno, istraživačko i iskustveno učenje.</p>			

(Prema Metodičkom priručniku za nastavni predmet Priroda i društvo u 3. razredu osnovne škole